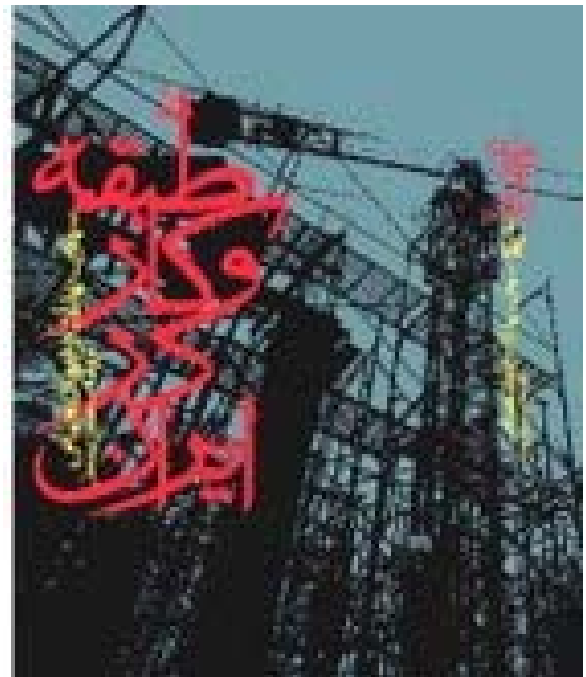

فصلنامه‌ی «سامان نو» دو کنفرانس در تاریخ ۲۴ آوریل و ۳۰ مه ۲۰۰۹ میلادی در شهر لندن برگزار کرد. در نخستین کنفرانس، رفیق علی حسوری به تشریح «موانع رشد صنعتگری در ایران» پرداخت و گوشه‌های کم‌گفته‌ای از تاریخ مقاومت مردم صنعتگر ایران را از پیش از یورش عرب‌ها تا دوره‌ی مشروطه مورد نقد و بررسی قرار داد. در دومین کنفرانس، رفیق سیروس بینا به یکی از مهم‌ترین معضله‌های پیشروی جامعه‌ی جهانی یعنی مسئله‌ی «نفت، ژئوپولیتیک انرژی در دوران گلوبالیزاسیون» اشاراتی کرد و به نقش تاریخی آن در اقتصاد و سیاست امپریالیسم و استثمار مردم جهان پرداخت.

نقد و معرفی کتاب:

نوشته‌اند: «ما از اوان انقلاب، که در دانشکده‌ی اقتصاد دانشگاه تهران تدریس می‌کردیم، به بررسی ساخت طبقاتی ایران پرداختیم. این کار، در آن زمان، برای ما اشتغالی صرفاً کاشفانه و کنجکاوی‌ای روشنفکرانه نبود. مسئله این بود که ساخت طبقاتی جامعه‌ی ما چیست و انقلاب با آن چه کرده است و این انقلاب راه به کجا می‌تواند برد. اظهارنظرهای گونه‌گون درباره‌ی ویژگی‌های طبقاتی ایران فراوان بود و هست، هم کمی هم کیفی. مثلاً: طبقه‌ی متوسط یا بزرگ است یا ناچیز؛ یا بورژوازی ضعیف و پراکنده است؛ یا گفته می‌شد که این یا آن موضوع باید در چهارچوب طبقاتی بررسی شود. اما بررسی‌ای دقیق، حتی مجمل، درباره‌ی طبقات اجتماعی ایران وجود نداشت، نه به لحاظ نظری و نه در چهارچوب آماری. با انتشار نتایج سرشماری نفوس و مسکن ۱۳۵۵ در سال ۱۳۵۹، برآن شدیم تا به بررسی ساخت طبقاتی ایران بپردازیم. دریغاً که روزگار قمر در عقرب شد و ما بار سفر بستیم... در حال حاضر که این متن به دست چاپ سپرده می‌شود سرشماری ۱۳۸۵ انجام شده، اما هنوز نتایج تفصیلی آن منتشر نشده است.»

«طبقه و کار در ایران»

چاپ فارسی

موسسه انتشارات آگاه

Lenin

Revolution, Democracy, Socialism

Introduction by: Paul le Blanc

Pluto

و.ا. لنین

انقلاب، دموکراسی و سوسیالیسم

انتشارات پلوتو

ناشر در معرفی کتاب آورده است: پس از بحران مالی اخیر، لنین کماکان به عنوان فرزند ناخلف سیاست رادیکال معرفی می‌شود! البته نقل قول از مارکس قابل تحمل است اما خیر، از لنین نباید حرف زد؛ «و آدم خطرناکی بود و راه را برای ترور دوران استالین هموار کرد!»

این کتاب که نتیجه‌ی کار مشترک سهراب بهداد و فرهاد نعمانی است پیش از این به زبان انگلیسی در اختیار علاقمندان پژوهش پیرامون وضعیت طبقه کارگر ایران قرار گرفته بود. در «سامان نو شماره ۶» اشاره شده بود که بزودی برگردان فارسی این کتاب در اختیار فارسی‌زبانان قرار خواهد گرفت.

خوشبختانه این کتاب توسط محمود متحد به فارسی ترجمه و به وسیله‌ی موسسه انتشارات آگاه در شمارگان ۲۲۰۰ نسخه به چاپ رسیده است. نویسندگان این کتاب در یادداشتی بر چاپ فارسی

های رایج نسبت به اندیشه‌ی سیاسی این انقلابی جنبش سوسیالیستی را زیرورو سازد.

آیا این اظهارنظرهایی که از سوی پاسداران نظم موجود، اصلاح‌گرایان سوسیال‌دموکرات، استالینیست‌های سابق، و حتی «آزادی‌طلبان» آنارشویست درباره‌ی شخصیت سیاسی «لنین» عنوان می‌شود، درست است؟!

Strike By Name

Norman Strike

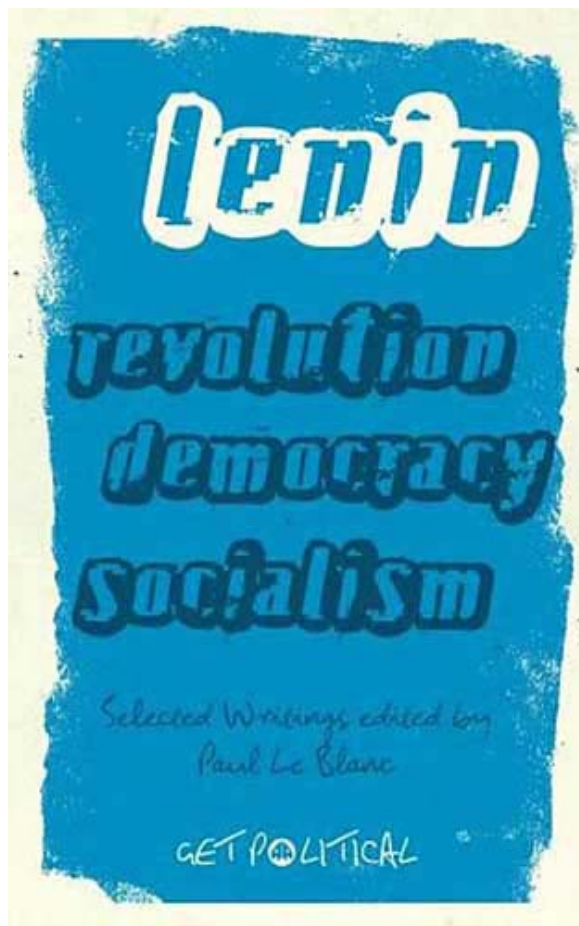
Bookmarks

نام خانوادگی‌اش هم «اعتصاب» است!

نویسنده: نورمن استرایک

انتشارات: بووک مارکس

بله، نام خانوادگی واقعی کارگری که این کتاب را نوشته «اعتصاب» است: نورمن استرایک. او یکی از معدنچیان بود که در منطقه‌ی دارهام، علیه سیاست‌های خانم مارگارت تاچر نخست وزیر وقت بریتانیا، دست به اعتصاب زده بودند. اعتصابی که به مدت یک سال از ۱۹۸۴ تا ۱۹۸۵ طول کشید. نورمن استرایک یادداشت‌های روزانه‌ی خود را از آن اعتصاب حماسی کارگران معادن ذغال سنگ بریتانیا منتشر کرده است. او روایت واقع‌گرایانه و تأثیرگذاری از اعتصاب را نقل می‌کند؛ اعتصابی که برای همیشه زندگی نورمن استرایک و اطرافیان‌اش را دگرگون ساخت.

البته که لنین باید از منظر حفظ «نظم»! موجود آدم «خطرناکی» باشد. زیرا او با تمام توان خود سرسختانه و پی‌گیرانه برای تغییر جهان نابرابری که شبیه جهان کنونی ماست، می‌جنگید. جهانی که میلیاردها نفر انسان برای شادکامی عده‌ی بسیار کمی که در قدرت هستند در رنج و عذابِ همیشگی هستند.

انتشارات «پلوتو» منتخبی از آثار لنین را منتشر کرده که از نخستین نوشتارها درباره سوسیالیسم تا آخرین سال‌های تراژیک زندگی‌اش و مشاهده‌ی زوال و نابودی دموکراسی انقلابی به دست بوروکراسی استالینی را دربرمی‌گیرد.

برای این کتاب پل له بلانک پیشگفتاری که حاوی اطلاعات مهمی است به همراه فهرستی از آثار تکمیل‌کننده‌ی دیگر، نوشته و تهیه کرده است. خوانش مجدد آثار لنین، می‌تواند تحریف‌ها و پیش‌داوری-

Ecological Revolution

John Bellamy Foster

Bookmarks

انقلاب زیست محیطی

نویسنده: جان بلمی فاستر

انتشارات بووک مارکس

جان مایه‌ی بحث جان فاستر این است که مبارزه علیه تغییر شرایط زیست محیطی کره خاکی را نباید از مبارزه علیه سرمایه‌داری جدا ساخت. پاسخی که فاستر ارائه می‌دهد انقلاب زیست محیطی است. او در این کتاب از چشم‌انداز سوسیالیسم به بحث‌ها و نزاع‌های اساسی پیرامون جنبش زیست محیطی می‌پردازد؛ مسائلی از قبیل نفت، کمبود آب در جهان، و منابع انرژی جایگزین.

Militant Modernism

Owen Hatherley

Bookmarks

مدرنیسم مبارز

اوئن هترلی

انتشارات بوک مارکس

Tatlin's Tower: Monument to Revolution

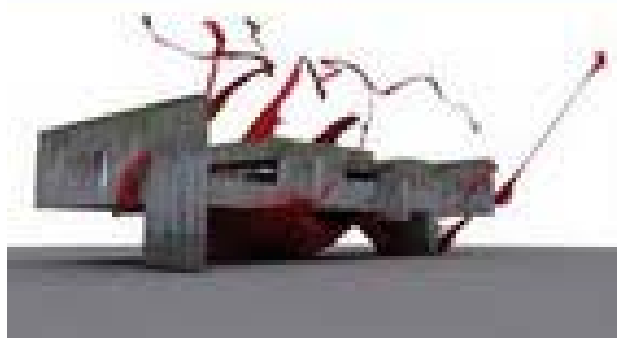
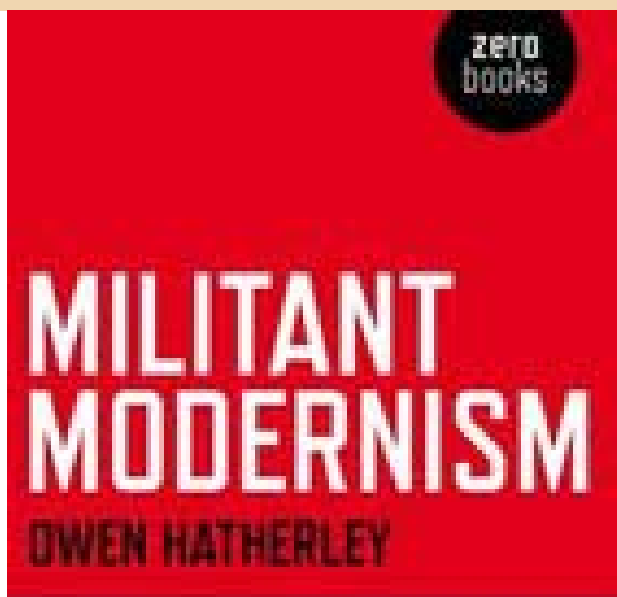
Norbert Lynton

Bookmarks

برج تاتلین: یادبودی برای انقلاب

نوربرت لینتن

انتشارات بوک مارکس

نکته‌ی مهم در پژوهش اوئن هترلی این است که او براین باور است که در گذشته، رابطه‌ای میان مدرنیسم و دیدگاه مترقی نسبت به دولت رفاه اجتماعی وجود داشت که باعث شد «مدرنیسم» به عنوان یک جنبش رادیکال جلوه کند.

پس از پیروزی انقلاب ۱۹۱۷، قرار بود که برج ولادیمیر تاتلین به عنوان محل ستاد انقلاب جهانی (بین‌الملل کمونیست - کمینترن) ساخته شود و مورد استفاده جنبش بین‌المللی کارگری - کمونیستی قرار گیرد. اما، با آغاز جنگ داخلی و سپس روی کار آمدن بوروکراسی استالینی، پروژه‌ی ساختن این ساختمان فوق مدرن هرگز عملی نشد. نوربرت لینتن با استفاده از نوشته‌ها و تصویرهای به جا مانده از تاتلین، شرح جامعی از کار و زندگی این آرشیستکت آوانگارد و هنرمند انقلابی را به دست می‌دهد.

آپیگناسی در رویکرد علمی خود کوشش کرده تا به کسانی بپردازد که مدعی هستند که به کشف تاریکی‌های ذهن زنان بیمار دست یافته‌اند و تعریفی از مرزهای جنون، ناخوشی و افسردگی داشته‌اند.

البته شواهدی که حاکی از آن باشند که زنان بیش از مردان به بیماری روانی دچارند، مبهم هستند. گرچه امروز به نظر می‌رسد که زنان بیش از مردان برای دریافت کمک‌های روان‌درمانی تلاش می‌کنند. شاید به این خاطر که جامعه اغلب مردان ناهنجار را شرور تلقی می‌کند و آنان را به زندان می‌فرستد تا بیمارستان روانی. و یا این که مردان ممکن است دست به خوددرمانی با الکل یا مواد مخدر زده و از تشخیص طبی بگریزند.

با این وجود، این فرهنگ مسلط مردسالار قرن‌های متمادی است که جنون را به زنان نسبت می‌دهد؛ این برداشت - با ظهور روانپزشکی به عنوان رشته‌ای مستقل - در حدود سال ۱۸۰۰ میلادی تشدید شد. در سال ۱۸۱۰ مجسمه‌هایی که در مقابل دیوانه‌خانه‌ی بدلم لندن قرارداد داشت مردی وحشی را در زنجیر نشان می‌داد که زنجیر را پاره کرده و به زنی زیبا مبدل می‌شود. در همان زمان، فرانسوی پیشرو، فیلیپه پینل پس از انقلاب کبیر فرانسه، دیوانه‌ها را از زنجیر آزاد کرد. او یکی از نخستین کسانی بود که تلاش کرد دنیای درون ذهنی آنان را درک کند. او و همکارانش همواره در درمان بیماران موفق نبودند اما با آن‌ها صحبت و سعی می‌کردند با آن‌ها همدلی کنند. یکی از معروف‌ترین بیماران آنان تئورین دی میکورت، زن جنگجویی بود که یک گروه زنان انقلابی ژاکوبین را رهبری می‌کرد، و افول تراژیک آنان به استعاره‌ای برای انقلاب بدل شد. توصیف پرشور دانشجوی پینل، جان-الن اسکوتروول از این زن ژاکوبین، هنوز نوشته‌ای به یادماندنی است.

یکی از نقاط قوت این کتاب شیوه‌ای است که با آن روابط مرموز بین عرف تئوری روان‌پزشکی و علائم مبتلایان ترسیم می‌شود. بیماری روانی خیلی کمتر از بیماری جسمی ایستا است. نمود خارجی آن متغیر است و از نظر فرهنگی مسری است بطوریکه هنگامی که یک تشخیص خاص صورت می‌گیرد - چه جنون قرن نوزدهمی باشد و چه اختلال چند شخصیتی قرن بیستمی - تعداد مبتلایان افزایش می‌یابد. بیماری‌ها جامعه را در مقیاس بزرگتر بازتاب می‌دهند: ضعف اعصاب زنان در قرن نوزدهم، که ناتوان از برخاستن از صندلی خود بودند، تلویحا نشانه از فرصت‌های کوتاه زندگی برای زنان داشت. اما اپیدمی امروز که اختلال در غذا خوردن دختران و زنان جوان است بازتاب تسخیر تبلیغ رسانه‌ها با تصویر جسم است.

Mad, Bad and Sad:

A History of Women and the Mind Doctors from 1800 to the Present

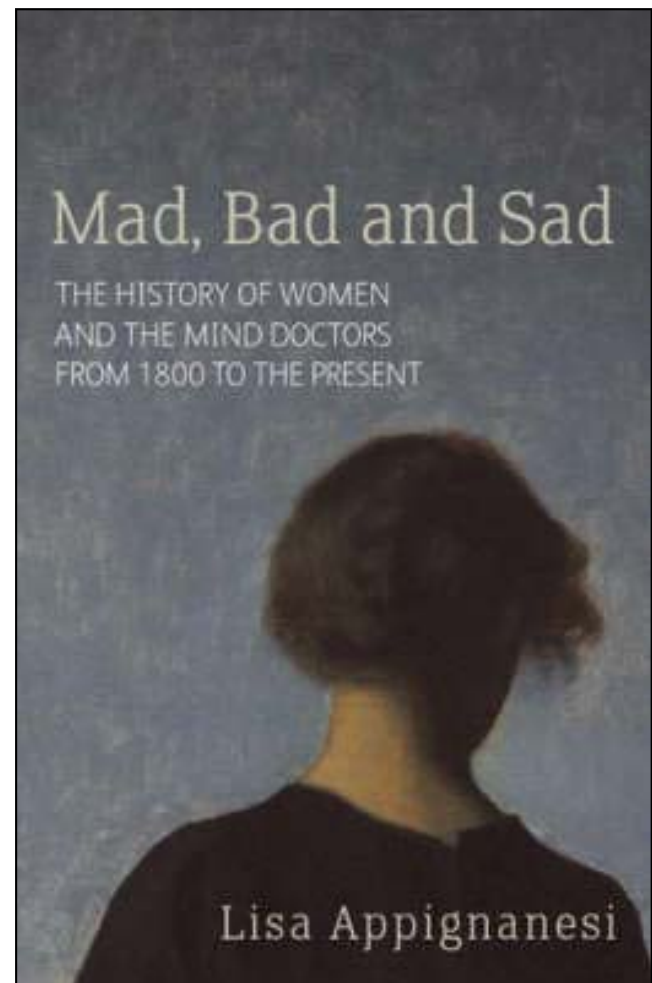
Lisa Appignanesi

جنون، ناخوشی و افسردگی:

سرگذشتی از زنان و روان‌درمانان از ۱۸۰۰ تاکنون

لیزا آپیگناسی

این کتاب پیچیده، هوشمندانه، و مفتون کننده، داستان زنان و مردانی را برای ما روایت می‌کند که روان‌پزشکی را بنیان نهاده و آن را توسعه داده‌اند. مردان پزشک بودند؛ زنان البته در بیشتر موارد بیمار. فمینیست‌ها در دهه‌های اخیر با مشاهده‌ی توطئه‌های مردسالارانه، اغلب این دسته از روان‌پزشکان «خبیث» را به درستی مقصر جلوه می‌دهند. اما این کتاب از جنبه‌های متفاوتی به موضوع می‌پردازد. لیزا

در ۲۰۰ سال گذشته، الگوی نظری بین دو قطب طبیعت و تغذیه در نوسان بوده تا بتواند ریشه های بیماری روانی را توضیح دهد. توصیفات زیستی و درمان دارویی اخیرا رشد یافته است. اما **آپیگنناسی** نشانه-هایی از افول را می بیند.

بیماری روانی همچنان رازآلود است شاید بدین خاطر که علل فراوانی دارد؛ بیولوژی، فرهنگ، دینامیسم خانواده و روابط اجتماعی و... در آن نقش دارند. **لیزا آپیگنناسی** بدینی فروید را با ما قسمت می کند: تمدن در حقیقت با نارضایتی همراه بوده، و پیشگیری پیش از درمان چیزی است که باید برای آن امید داشت.

Zombie Capitalism:

Global Crisis And The Relevance Of Marx Chris Harman

Bookmark

سرمایه داری محتضر: بحران جهانی و ارتباط مارکس

کریس هارمن

بوک مارکس

در همان هنگامی که بحران مالی از سال ۲۰۰۷ آغاز شد، برخی نظریه پردازان امور اقتصادی از «بانک های محتضر» سخن به میان آوردند. آن نهادهای مالی جامعه‌ی سرمایه‌داری که در وضعیتی «نامیرا» ناتوان از

انجام هرگونه عملکرد مثبت در اقتصاد و یا هرچیز دیگری بودند. در واقع سرمایه داری قرن بیست و یکم به طور کلی سیستمی «محتضر» است و بی اعتنا به کسب دست‌آوردهای انسانی و واکنش به احساسات بشری عمل می‌کند. اما همین سیستم روبه مرگ قادر است با فوران آنی فعالیت‌ها، آشفتگی را در همه جا به دنبال بیاورد. کریس هارمن نشان می‌دهد که چگونه یک قرن و نیم پیش، درک و نقد مارکس از سرمایه-داری برای ارائه و اثبات چگونگی تکوین این جهان و توسعه‌ی آن ضروری است. او همچنین نشان می‌دهد ریشه های بحران امروز نه در بورس بازی مالی متأخر بلکه در جایی عمیق‌تر نهفته است؛ در ماهیت روابط سرمایه‌داری. کریس هارمن نشان می‌دهد که به چه دلیل آینده‌ی نظام سرمایه‌داری سرشار از بحران است و به رشد ثابت باز نخواهد گشت. او در پایان، به نیرویی که قادر به پایان دادن سلطه‌ی «سرمایه» است می‌پردازد: طبقه جهانی کارگر.

New Capitalism?

The Transformation of Work

Kevin Doogan

Polity Press

سرمایه‌داری نوین؟

تغییر کارکرد

کوین دوگان

در این اثر مهم، کوین دوگان به تحولات اجتماعی معاصر پرداخته است. او این تحولات را از منظر بازار کار بررسی کرده است. دوگان موشکافانه به موضوع‌های روز نظیر جهانی شدن، تحولات فن‌آوری و اقتصاد نوین، حقوق بازنشستگی، انعطاف پذیری و استخدام سنتی در نظام سرمایه-داری پرداخته است.

ایدئولوگ‌های سرمایه‌داری به ما می‌گویند که اقتصاد نوین جهانی زندگی بشر را زیر و رو کرده است و تحولات در فن‌آوری، حرکت سرمایه‌های فراملیتی و خصوصی سازی «دولت رفاه» دست در دست هم جهانی بهتر را برای انسان معاصر به ارمغان آورده است.

کوین دوگان مباحث خود را از میان چنین عقایدی برمی‌گزیند که با

ون در لیندن در این کتاب سه پرسش اساسی را طرح کرده است:

- ماهیت طبقه کارگر، که پژوهش پیرامون تاریخ جهانی نیروی کار باید بر آن تمرکز کند، چیست؟ این طبقه چگونه باید تعریف و مرزبندی شود و کدام فاکتورها ترکیب آن را تعیین می‌کنند؟
- کدام شکل از اقدامات جمعی را طبقه کارگر باید در حال حاضر سامان و گسترش دهد؟ منطق چنین اقداماتی چیست؟
- از انضباط کارهای نزدیک و مرتبط به هم چه می‌توان فرا گرفت؟ چه نظریه‌هایی از مردم‌شناسی، جامعه‌شناسی و سایر علوم اجتماعی در توسعه‌ی نیروی کار جهانی مفید است؟

فهرست مطالب کتاب «کارگران جهان» شامل مفهوم‌پردازی: کارگر چه کسی است؟ چرا کار مزدی «آزاد»؟ تنوع همیاری: جهان همدستان؛ بیمه مشترک؛ همیاری مصرف‌کنندگان؛ همیاری تولیدکنندگان. اشکال مقاومت: اعتصابات؛ اعتراض مصرف‌کنندگان؛ اتحادیه‌ها؛ انترناسیونالیسم. بینش‌هایی از انضباط کارهای نزدیک و مرتبط: تئوری سیستم‌های جهانی؛ درگیری معاش نیروی کار؛ تجربه مردم؛ چشم‌انداز.

مارسل ون در لیندن مدیر پژوهش‌های موسسه بین‌المللی تاریخ اجتماعی و استاد تاریخ جنبش‌های اجتماعی در دانشگاه آمستردام است. او تالیفات متعددی درباره تاریخ کار و طبقه کارگر و تاریخ اندیشه‌ها دارد. کتاب «کارگران جهان» او مبتنی بر گسست از اروپا-محوری رایج و ناسیونالیسم است.

اقبال عمومی روبروست و تحولات کارکرد «سرمایه» را از طریق تحلیل جوامع اروپایی و آمریکای شمالی مورد بررسی جامع و دقیق قرار می‌دهد. او در این کتاب این موضوع را پیش می‌کشد که بی‌ثباتی نتیجه ناگزیر سرعت تحولات نیست بلکه ناامنی کنونی از سیاست‌های نئولیبرالی نشئت گرفته است.

کتاب «سرمایه‌داری نوین؟» مطمئناً بحث‌های آکادمیک را به دنبال خواهد آورد. کوین دوگان در این اثر دانشجویان علوم اجتماعی، جامعه‌شناسی، پژوهش‌گران مناسبات اقتصادی و اجتماعی و فعالان جنبش سوسیالیستی را مخاطب قرار می‌دهد.

Imperialism and Global Political Economy

Alex Callinicos

امپریالیسم و اقتصاد سیاسی جهانی
الکس کالینیکوس

در کتاب امپریالیسم و اقتصاد سیاسی جهانی الکس کالینیکوس گام در یکی از مهمترین مباحث سیاسی و روشنفکری روز گذارده است.

Workers of the World

Marcel van der Linden

کارگران جهان

مارسل ون در لیندن

این کتاب پژوهشی است درباره تاریخ جهانی جنبش کارگری. مارسل

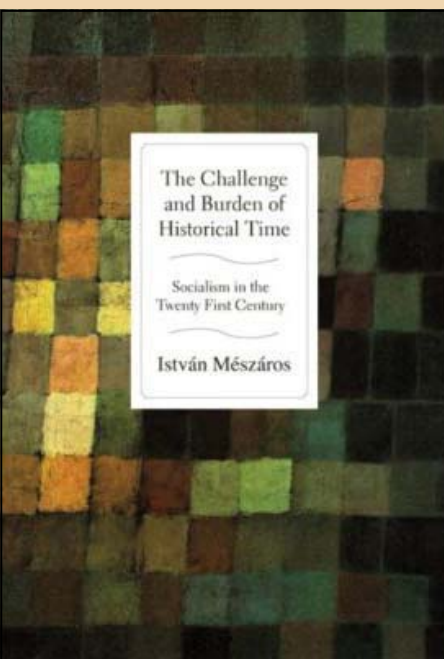

The Challenge and Burden of Historical Time

Socialism in the Twenty-First Century

István Mészáros, foreword by John Bellamy Foster

چالش و مسئولیتِ دوران تاریخی
سوسیالیسم در قرن بیست و یکم
استفان مزاروس

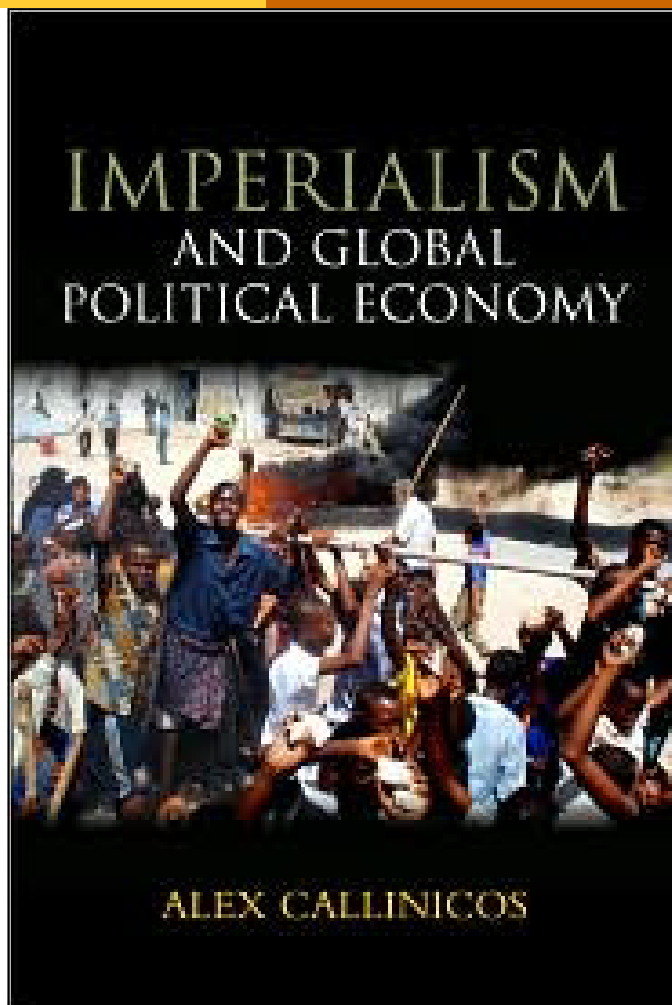

کتاب چالش و مسئولیت دوران تاریخی گامی به پیش در اندیشه‌ی سوسیالیستی است. مزاروس یکی از سرشناس‌ترین متفکران مارکسیست دوران ماست. او در این کتاب بر خودکامگی

دوران سرمایه و به اهمیت درک دوران نوین در برنامه‌های

سوسیالیست‌ها تاکید می‌کند. مزاروس این استدلال را که امروز گزینه‌ای در مقابل نظم نئولیبرال وجود ندارد را قویا رد می‌کند.

او تحلیلی استادانه از دلایل افزایش بی‌عدالتی، بی‌کاری، فقر، فجایع انسانی، و افزایش جنگ‌ها و مداخله‌های سلطه‌گرایانه‌ی جهان سرمایه‌داری در سراسر جهان را ارائه می‌دهد. همچنین، مزاروس رشد بحران ساختاری دولت سرمایه داری و افزایش بحران‌های زیست محیطی، در کنار امید برای ظهور دوباره آلترناتیو عینی جنبش سوسیالیستی را مورد کنکاش قرار می‌دهد. این کتاب مجموعه‌ی پرتوان و بحث‌برانگیزی از چالش‌ها و مسئولیت‌های جنبش سوسیالیستی جهت ساختن آینده‌ای بهتر و متفاوت برای انسان را توصیف می‌کند.

سیاست‌های جهانی ایالات متحده تاثیر زیادی بر روی این عقیده گذاشته است که ما در دوره نوینی از امپریالیسم زندگی می‌کنیم. اما، آیا چنین عقیده‌ای درست است؟ اصولاً امپریالیسم به چه معناست؟

کالینیکوس این پرسش را در کتاب چند وجهی خود مورد پژوهش قرار می‌دهد. در بخش نخست، او موشکافانه تئوریهای کلاسیک درباره امپریالیسم را که در دوران جنگ جهانی اول مارکسیست‌هایی چون لنین، لوکزامبورگ و بوخارین، و اکونومیست لیبرال هابسن، مطرح کرده بودند را ارزیابی می‌کند. او سپس نظام سرمایه داری معاصر را مورد نقد و بررسی قرار می‌دهد و سپس موضع متفاوتی در قیاس با تئوری‌های کنونی سلطه و امپریالیسم اتخاذ می‌کند؛ رویکردی که در تضاد با تئوریهای آنتونیو نگری، دیوید هاروی و آلن وود قرار می‌گیرد.

در نیمه دوم کتاب امپریالیسم و اقتصاد سیاسی جهانی، کالینیکوس به دنبال رد پای تاریخ امپریالیسم «سرمایه داری» از کمپانی هند شرقی به الگوهای خاص رقابت اقتصادی و ژئوپلیتیکی در دوره رکود آمریکا و رشد چین می‌پردازد. او نتیجه می‌گیرد امپریالیسم تا نابودی فاصله‌ی بسیار دارد.